

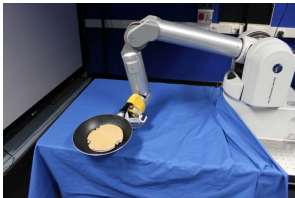
Aproximácia funkcie ohodnotení v algoritmoch Q-learning

Ing. Michal CHOVANEC
Fakulta riadenia a informatiky

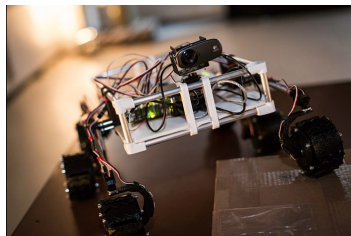
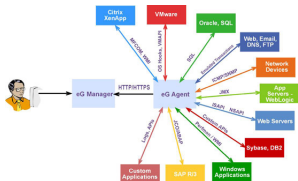
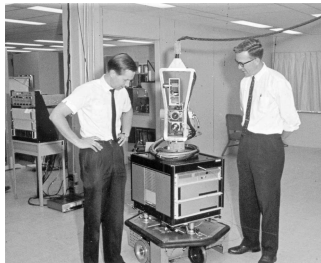
Marec 2016

- Úvod
  - Agentové systémy
  - Adaptívne a učiace sa systémy
- Q-learning algoritmus
- Možnosti aproximácie
- Výsledky experimentov

Využítte q-learning algoritmu

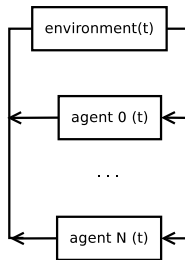

Agentové systémy

Racionálny agent :

- Schopný vnímať prostredie
- Robiť rozhodnutia
- Pre každú možnú postupnosť vstupov vyberá akciu maximalizujúcu očakavaný výkon

Obr. : Multiagentný systém

Adaptívne a učiace sa systémy

Adaptívny systém

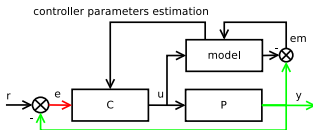
- reaktívne správanie
- malá pamäť - bez očakávaní
- rýchla dynamika

Učiaci sa systém

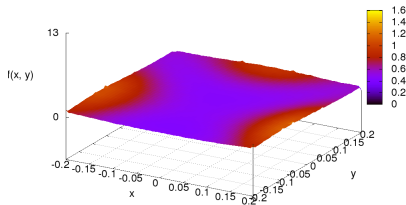
- konštruktívne správanie
- veľká pamäť - očakávania
- pomalá dynamika

Adaptívne a učiace sa systémy

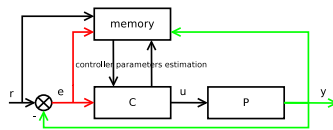
Adaptívny systém

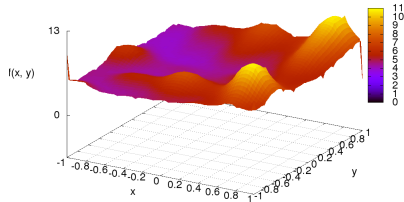
output value

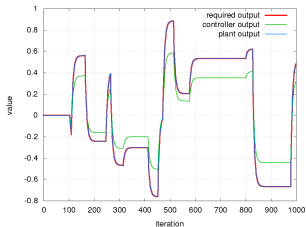
Učiaci sa systém

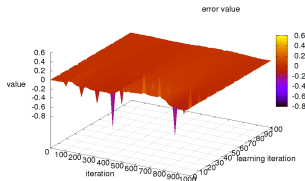
output value

Adaptívny systém PID regulátor

Učiaci sa systém Iterative learning control

$$u(n) = u(n-1) + b_0(n)e(n) + b_1(n)e(n-1) + b_2(n)e(n-2)$$

$$u_k(n) = u_{k-1}(n) + \gamma e_{k-1}(n) + \Gamma(e_{k-1}(n) - e_{k-2}(n))$$

Q-learning algoritmus

Daná je množina stavov $\mathbb{S}$ a akcií $\mathbb{A}$, kde $\mathbb{S} \in \mathbb{R}^{n_s}$ a $\mathbb{A} \in \mathbb{R}^{n_a}$, kde n_s a n_a sú rozmery stavového vektora a vektora akcií. Je známa podmnožina východiskových stavov $\mathbb{S}_0$.

Existuje prechodová funkcia

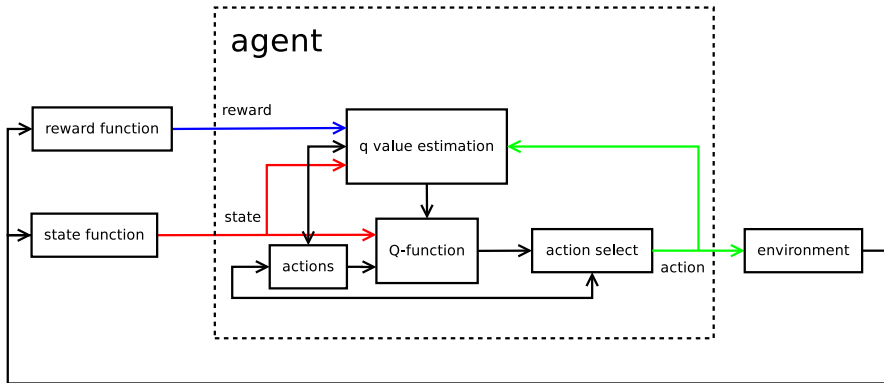
$$s(n+1) = \lambda(s(n), a(n)) \quad (1)$$

zo stavu $s(n)$ použitím akcie $a(n)$ - táto funkcia je ale agentovi neznáma. Cieľom je nájsť takú postupnosť akcií $a(i) \in \mathbb{A}$ z východiskového stavu $s(0) \in \mathbb{S}_0$ pre ktorú bude maximálne

$$y(s(0)) = \prod_{i=0}^t Q(s(i), a(i)), \quad (2)$$

kde $s(t)$ je cieľový stav a $Q(s(i), a(i))$ je funkcia ohodnotení akcie $a(i)$ v stave $s(i)$.

Agent začlenený do prostredia

Odmeňovacia funkcia

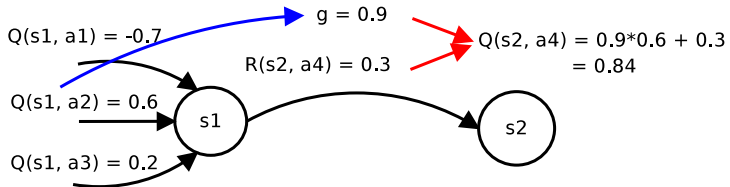
Daná je funkcia ohodnotení

$$Q(s(n), a(n)) = R(s(n), a(n)) + \gamma \max_{a(n-1) \in \mathbb{A}} Q(s(n-1), a(n-1))$$

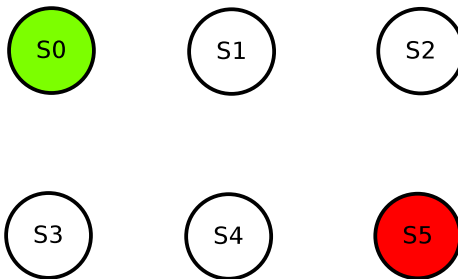
kde

- $R(s(n), a(n))$ je odmeňovacia funkcia s hodnotami v $\langle -1, 1 \rangle$,
- $Q(s(n-1), a(n-1))$ je odmeňovacia funkcia v stave $s(n-1)$ pre akciu $a(n-1)$,
- γ je odmeňovacia konštanta a platí $\gamma \in (0, 1)$.

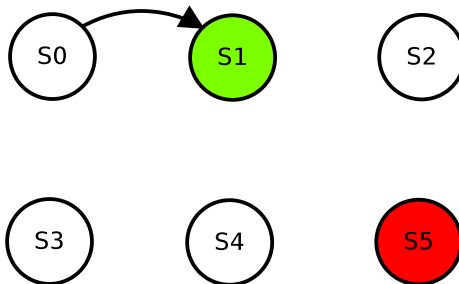
Odmeňovacia funkcia

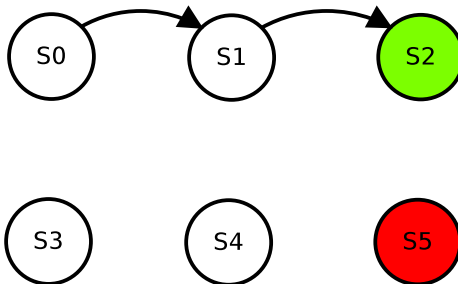
Ilustračný príklad - inicializácia

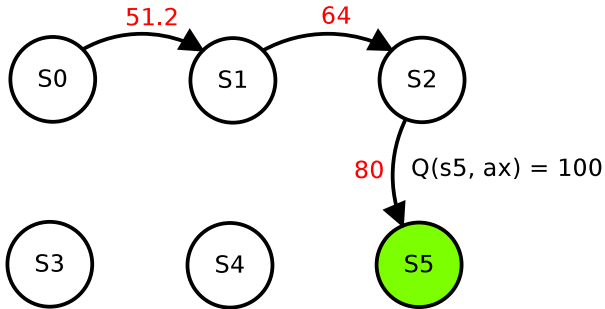
Ilustračný príklad - prechod do ďalšieho stavu

Ilustračný príklad - prechod do ďalšieho stavu

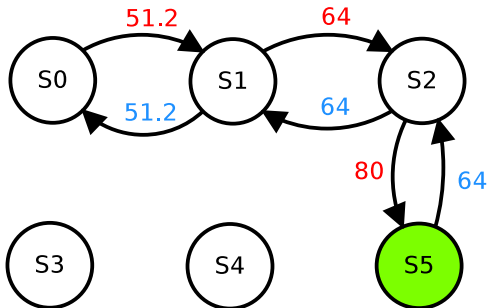

Ilustračný príklad - prechod do cieľového stavu

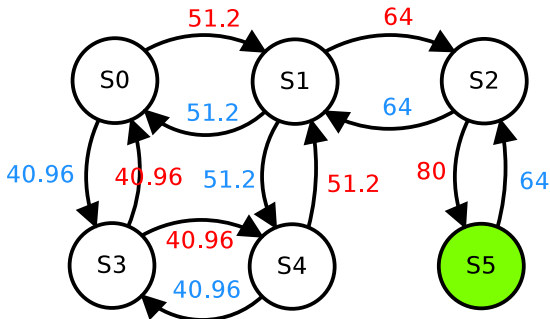

Ilustračný príklad - ďalšie prechody

Ilustračný príklad - konečný stav algoritmu

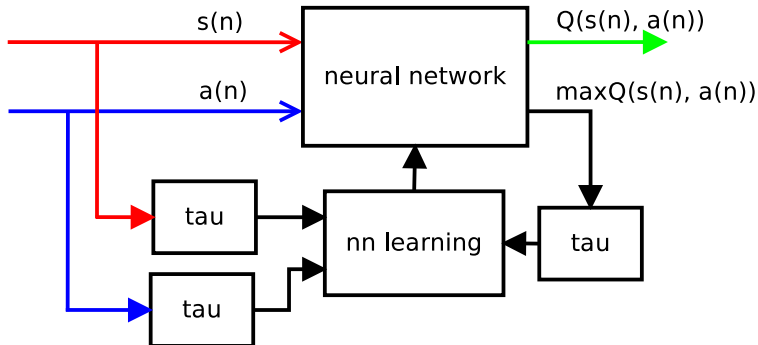

Problémy tabuľkovej interpretácie $Q(s(n), a(n))$:

- pre veľké n_s alebo n_a narastajú pamäťové nároky,
- o nevyplnených $Q(s(n), a(n))$ nevieme povedať nič,
- pre rozsiahle stavové priestory ťažko vypočítateľné,
- ako aproximovať $Q(s(n), a(n))$?

Aproximácia neurónovou sieťou

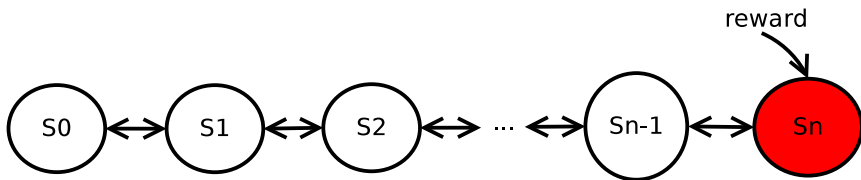
Utopická predstava :

Prečo nedáva správne výsledky?

Hypotéza

Na základe experimentov

Pre korektné vyplnenie hodnôt v s_{n-1} sa vyžaduje korektná hodnota v s_n

$$Q(s(1), a(1)) = R(s(1), a(1)) + \gamma \max_{a(0) \in \mathbb{A}} Q(s(0), a(0))$$

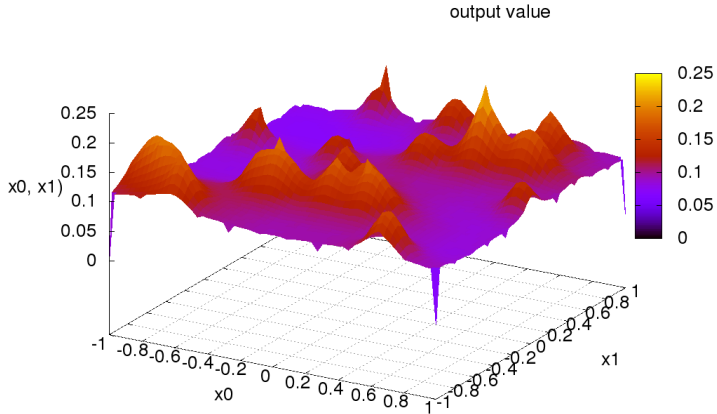
$$Q(s(2), a(2)) = R(s(2), a(2)) + \gamma \max_{a(1) \in \mathbb{A}} Q(s(1), a(1))$$

...

Učenie doprednej siete

- Nie je homogénne!
- V priebehu učenia $Q(s(n), a(n))$ chaoticky osciluje okolo požadovanej hodnoty.
- Ani po 10-mil. iteráciach sa hodnota neustáli na požadovanej hodnote.

Je možné zostaviť neurónovú sieť, ktorá sa dá naučiť lokálne?

Rozklad $Q(s(n), a(n))$ na bázické funkcie

$$f_j^1(s(n), a(n)) = e^{-\sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(n)(s_i(n) - \alpha_{aji}(n))^2}$$

$$f_j^2(s(n), a(n)) = \frac{1}{1 + \sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(n)(s_i(n) - \alpha_{aji}(n))^2}$$

$$f_j^3(s(n), a(n)) = e^{-\sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(n)|s_i(n) - \alpha_{aji}(n)|}$$

$$f_j^4(s(n), a(n)) = \sum_{k=1}^m \sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(n)(s_i(n) - \alpha_{aji}(n))^k$$

Voľba základných funkcií

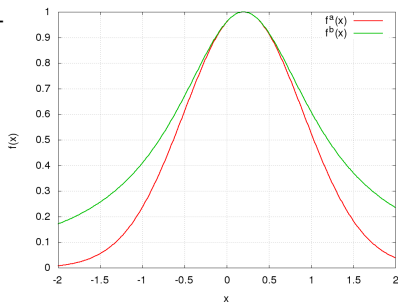
Vzhľadom na charakter učiaceho algoritmu

$$Q(s(n), a(n)) = R(s(n), a(n)) + \gamma \max_{a(n-1) \in \mathbb{A}} Q(s(n-1), a(n-1))$$

boli zvolené základné funkcie (parameter n pre prehľadnosť vynechaný)

$$f_j^1(s, a) = e^{-\sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(s_i - \alpha_{aji})^2}$$

$$f_j^2(s, a) = \frac{1}{1 + \sum_{i=1}^{n_s} \beta_{aji}(s_i - \alpha_{aji})^2}$$

Q-learning algoritmus - aproximácia

Pre symetrické prechody medzi stavmi možno zjednodušiť na

$$f_j^1(s, a) = e^{-\beta_{aj} \sum_{i=1}^{n_s} (s_i - \alpha_{aji})^2}$$
$$f_j^2(s, a) = \frac{1}{1 + \beta_{aj} \sum_{i=1}^{n_s} (s_i - \alpha_{aji})^2}$$

a ich lineárna kombinácia

$$Q^x(s, a) = \sum_{j=1}^l w_{ja} f_j^x(s, a)$$

kde l je počet bazických funkcií a x je voľba typu bazickej funkcie.

- bázicke funkcie musia rovnomerne pokryť stavový priestor,
- parameter $\alpha_{ji}(n)$ reprezentuje posunutie bázickej funkcie - bod s najväčšou funkčnou hodnotou,
- parameter $\beta_j(n)$ reprezentuje strmosť bázickej funkcie.

Určenie parametrov $\alpha_{jia}(n)$

Parametre $\alpha_{jia}(n)$ - pokrytie stavového priestoru do oblastí podľa veľkosti $R(s(n), a(n))$. Využije sa princíp Kohonenovej siete - najbližšie vzory $\alpha_{jia}(n)$ sa posunú podľa vstupných vektorov tak aby vrchol Gaussovej krivky ležal v ťažisku.

- na začiatku sa zvolia $\alpha_{jia}(n)$ náhodne
- spočítajú sa vzdialenosti od predloženého vstupu
 $d_{ja}(n) = |s(n) - \alpha_{ja}(n)|$
- nájde sa také ka kde pre $\forall j : d_{ka}(n) \leq d_{ja}(n)$
- spočíta sa krok učenia $\eta'_a(n) = \eta_1 | Q_r(s(n), a(n)) |$
- upraví sa parametre $\alpha_{aki}(n+1) = (1 - \eta')\alpha_{aki}(n) + \eta' s_i(n)$

kde

$Q_r(s(n), a(n))$ je požadovaný výstup

η_1 je konštanta učenia

Určenie parametrov $\beta_{ja}(n)$

Parametre $\beta_{ja}(n)$ - určuje strmosť krivky

- stanoví sa chyba $e(n) = Q_r(s(n), a(n)) - Q(s(n), a(n))$
- pre každú bázičku $\beta_{ja}(n+1) = \beta_{ja}(n) + \eta_2 e(n) w_{ja}(n)$
- skontroluje sa $\beta_{ja}(n) \in (0, \infty)$

kde

$Q_r(s(n), a(n))$ je požadovaný výstup

η_2 je konštanta učenia

Určenie parametrov $w_{ja}(n)$

Parametre w_j - váhové parametre

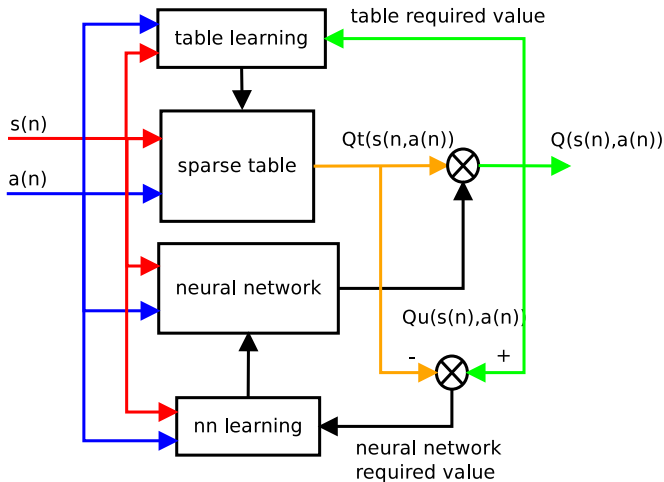
- stanoví sa chyba $e(n) = Q_r(s(n), a(n)) - Q(s(n), a(n))$
- pre každé w_{ja} : $w_{ja}(n+1) = w_{ja}(n) + \eta_3 e(n) y_j(n)$
- skontroluje sa $w_{ja}(n) \in (-r, r)$

kde

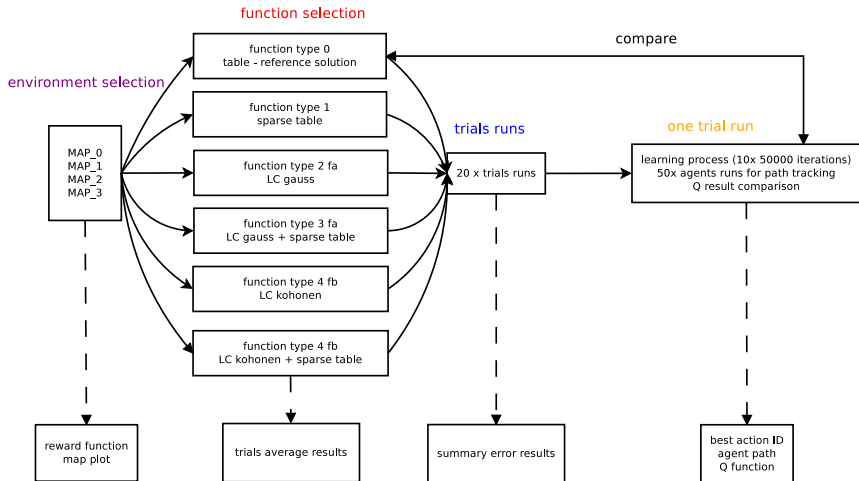
η_3 je konštanta učenia

r je maximálny rozsah váh

Bloková schéma syntézy testovaného riešenia

Schéma priebehu experimentov

Návrh experimentov - podmienky

- 50000 iterácií učenia
- rozmer s je $n_s = 2$, rozmer a je $n_a = 2$
- predpis funkcie ohodnotení

$$Q(s(n), a(n)) = \alpha Q(s(n-1), a(n-1)) + (1 - \alpha)(R(s(n), a(n)) + \gamma \max_{a(n-1) \in \mathbb{A}} Q(s(n-1), a(n-1)))$$

- $R(s(n), a(n)) \in \langle -1, 1 \rangle$ náhodná mapa s 1 cieľovým stavom
- $\gamma = 0.98$ a $\alpha = 0.7$
- hustota referenčného riešenia = $1/32$ (4096 stavov)
- počet akcií v každom stave = 8
- hustota riedkej tabuľky = $1/8$ (1:16 pomer)
- počet bazických funkcií $l = 64$
- rozsah parametrov
  - $\alpha_{ja}(n) \in \langle -1, 1 \rangle$
  - $\beta_{ja}(n) \in \langle 0, 200 \rangle$
  - $w_{ja}(n) \in \langle -4, 4 \rangle$

Návrh experimentov - podmienky

$Q_{rt}(s(n), a(n))$ referenčná funkcia Q (funkcia 0), kde $t \in \langle 0, 19 \rangle$ je číslo trialu

$Q_{jt}(s(n), a(n))$ testované funkcie Q a $j \in \langle 1, 5 \rangle$.

Celková chyba behu trialu t je

$$e_{jt} = \sum_{s,a} (Q_{rt}(s, a) - Q_{jt}(s, a))^2$$

priemerná, minimálna, maximálna chyba a smerodatná odchylka

$$\bar{a}_j = \frac{1}{20} \sum_t e_{jt}$$

$$e_j^{\min} = \min_t e_{jt}$$

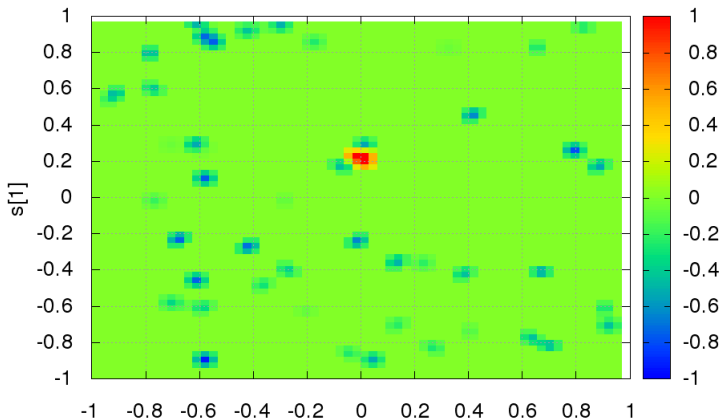
$$e_j^{\max} = \max_t e_{jt}$$

$$\sigma_j^2 = \frac{1}{20} \sum_t (\bar{a}_j - e_{jt})^2$$

Funkcia $R(s, a)$, mapa 1 - Výsledky experimentov

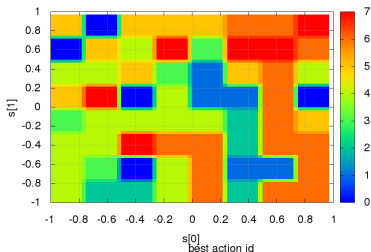
pre každý stav je zvolená rovnaka množina akcií.

Ďalej platí $s = (s[0], s[1])$.

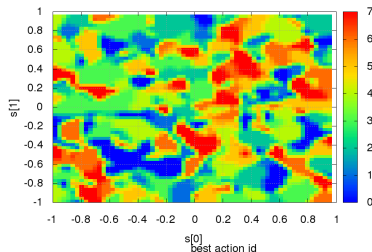

Mapa najlepších akcií - Výsledky experimentov

Funkcia voľby najlepšej z 8 akcií v stave $s = (s[0], s[1])$.

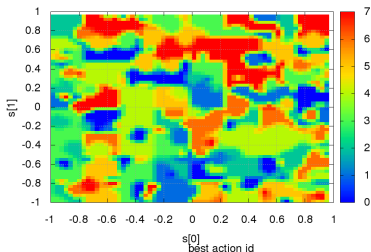
Obr. : sparse table

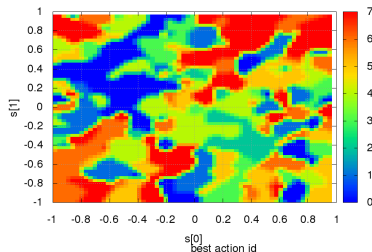
Obr. : linear combination Gauss

Mapa najlepších akcií - Výsledky experimentov

Funkcia voľby najlepšej z 8 akcií v stave $s = (s[0], s[1])$.

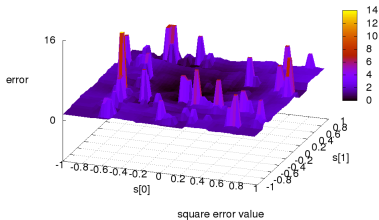
Obr. : sparse table + linear combination Gauss

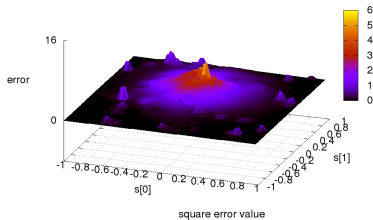
Obr. : linear combination Kohonen function

Chybové funkcie - Výsledky experimentov

$$e_{jt}(s) = (Q_{rt}(s, a) - Q_{jt}(s, a))^2$$

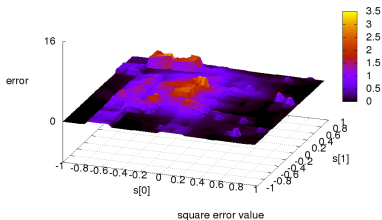
Obr. : sparse table

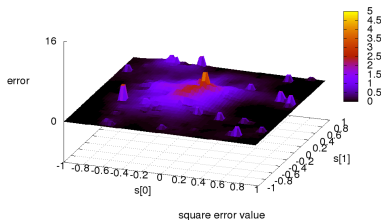
Obr. : linear combination Gauss

Chybové funkcie - Výsledky experimentov

$$e_{jt}(s) = (Q_{rt}(s, a) - Q_{jt}(s, a))^2$$

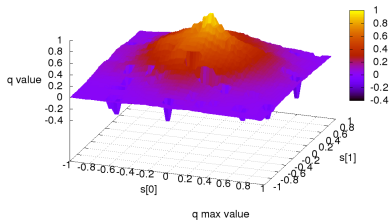

Obr. : sparse table + linear combination Gauss

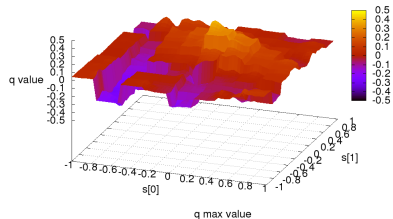

Obr. : linear combination Kohonen function

max $Q(s, a)$ - Výsledky experimentov

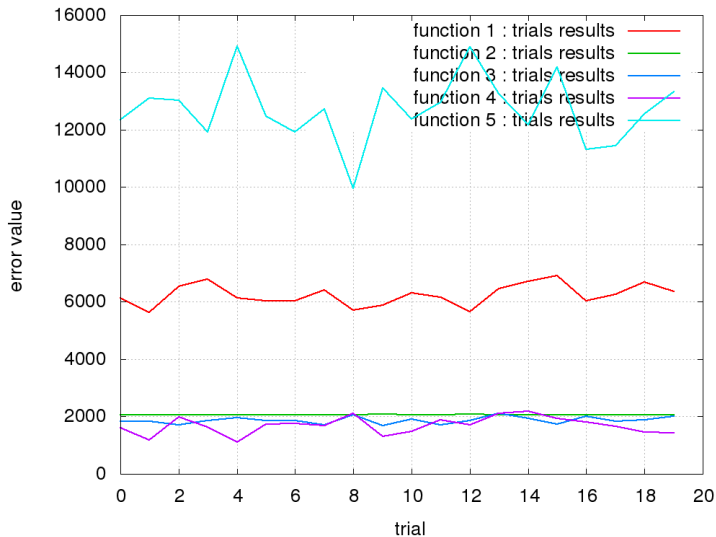
Obr. : reference table

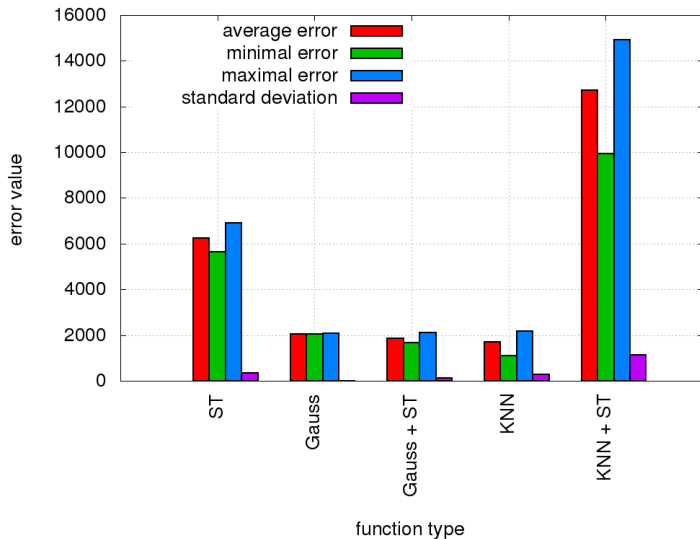
Obr. : sparse table + linear combination Gauss

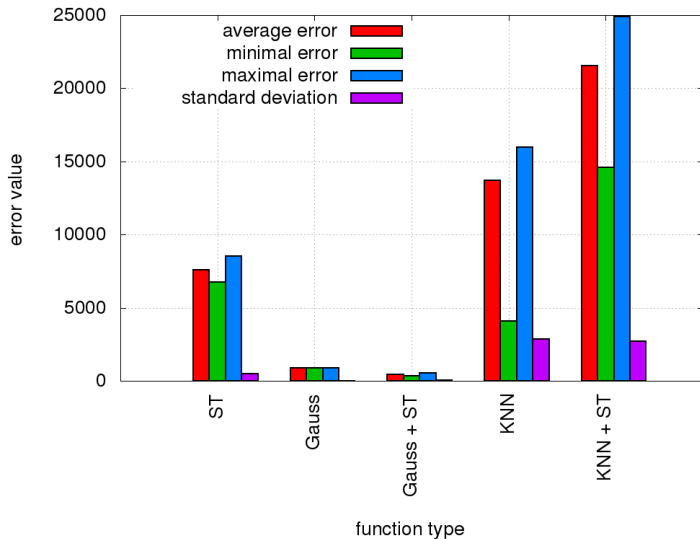
Priebeh trialov - Výsledky experimentov

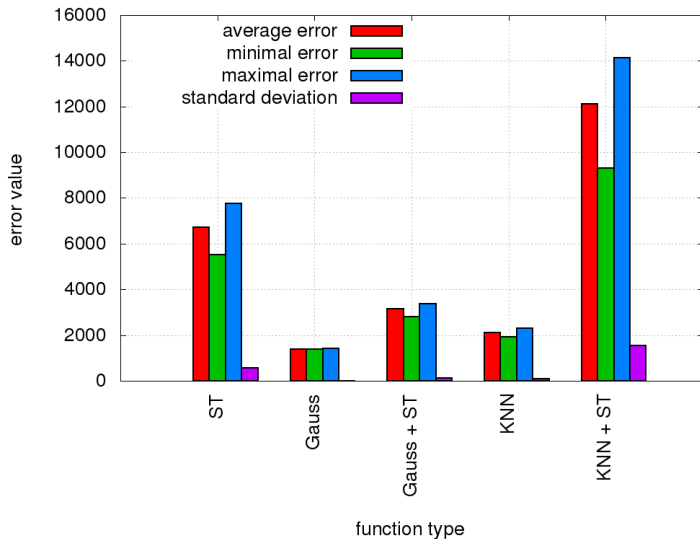
Výsledky experimentov - trials average

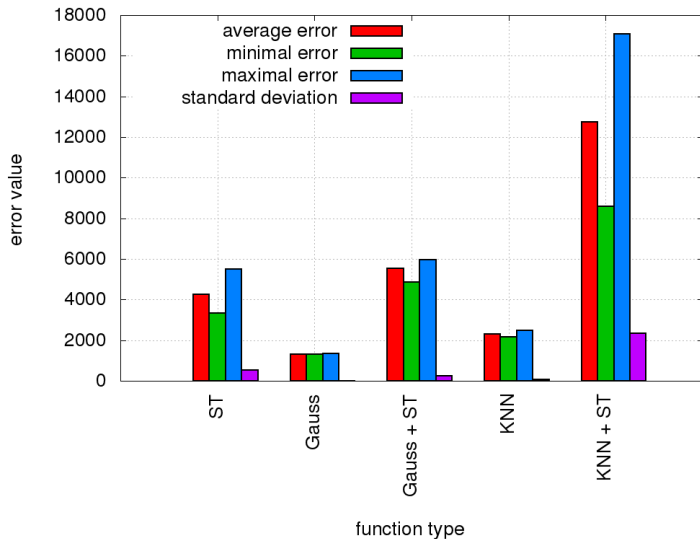
Mapa 0 - Výsledky experimentov

Mapa 2 - Výsledky experimentov

Mapa 3 - Výsledky experimentov

Ďakujem za pozornosť

michal.chovanec@yandex.ru

https://github.com/michalnand/q_learning

